

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz **FÖLDES EDE** könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyilvtér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-úrszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Diadaluton.

Hová szive s hagyomány vonta, husvét táján, a szent városba — bár tudta, hogy reá mi sors vár, s az árulás vele nyomon jár — a kis, kies Bethániából fölméne Jézus, a Megváltó.

Ül számárvemhén, de körülé a sokaság, mely egybegyüle, öömötől ittasan imádjá, zöld ágakat hint az utjára.

Verőfény csillog fel a bérzig, tanítványi rajongva nézik; van, ki köntösét leteríti, és mind egy szívvel rázendíti: Hozsánna Néked, Ég királya!

Az Üdvözítő elmélázva, — míg máskor Ő, ki vigasztal — elnéz felettök borús arczzal.

„Uram! Mi bánt? Mi győtri leked?” — kérdi János, a legkedveltebb, — „nézd, mily szíveből hódol a nép!”

„Hamar megváltozik, haj! e kép! ki utamra virágot hintett, holnap azt kiáltja: „Feszítsd meg!”

„Igaz, a tömeg állhatatlan, de ugy bizhatol, mint magadban, tanítványid kised seregében!”

„A nap háromszor le sem megyen, kishitűleg szertefutatok, elárultok, vagy megtagadtok!”

A hű tanítvány sirva fakadt: „Tökéletes csak Te vagy, magad. Ha szigoruan megítéled, ki ütheti meg a mértéket?! A lélek kész, de gyarló a test, Uram! Ne vedd tőlünk zokont ezt!” Jézus kezét nyujtá nyájasan:

„Beteljesül, mi megírva van: meggyaláznak, bebörtönöznek, megostoroznak, megkö-

töznek, a vesztőhelyre kivezetnek, s a dölyfös papifejedelmek kigunyolnak majd a keresztben. És a nép? Segit nekik ebben!”

„Uram! Borzalom a beszéded, de meglesz, ha Atyád úgy végzett. Am hányszor hirdette tenajkad, hogy a halál nem fog ki rajtad, feltámadsz, es veled az ige, s mind e világ annak lesz hive?”

„Eszmeim győznek. Feltámadok. Nem is ez, amiért bus vagyok: A farizeusok, kik engem megölnék, lassankint mind a kereszt árnyékába gyűlnek.

S ha majd megint egy Igaz támad, onnan kiáltják rá a szörnyű vádat válogatva kinban s győtrelemben; a nép pedig „az én nevemben” mint kit a bor megrészegített, újra azt kiáltja: „Feszítsd meg!”

Közvilágítás.

Ama haladásban, mely a vidéki városok nagyobb intézményeinek fokozatos alkotásában talál kifejezést, a világítási kérdés az, melylyel a legtöbb város és község foglalkozik jelenleg; és amely tényleg legkönnyebben orvosítható meg. Nemesak a nagyobb magyar városok tervezetnek e tere, hanem a kis 1000—5000 lakósnú községek is pl. a Bácskában — igyekeznek rövidesen egy modern, a mai kor igényeinek megfelelő végleges, a városuk egész területét felölelő köz- és magánvilágítást teljesen kielégítő műhöz jutni. Hogy miért van az, hogy más szintén elsőrendű nagyobb,

például közegészségügyi, közlekedési intézmények — mint vízmű, csatornázás, kövezés — mellett mégis a világítási kérdés áll előtérben: ennek oka az, hogy míg a többi szintén nagy anyagi áldozatot igénylő művek egymással szoros kapcsolatban állanak, egyik a másik nélkül meg sem valósítható vagy nem észszerűen, avagy nem képez önálló befejezett egész, addig a világítási berendezés mindegyiktől teljesen független és bármikor önállóan megteremthető. Mert a város utczeit, köztereit nem érdemes addig burkoltatni, míg a vízvezeték és csatornázás nincsen kész, csatornázás nem lehet, vagy nem szükséges, míg vízmű nincs; és a vízmű nem tökéletes csatornázás nélkül. Megjegyzem, hogy a közművek e szerves összefüggése gyakran a legjobb és a legkényelmesebb fegyver a maradiak kezében: hogy akkor, midőn bármely újabb alkotásról szó van, egyszerűen azzal érvelnek, hogy „nem lehet, nem érdemes ezt vagy amazzt alkotni, míg a többi nincs meg. És mint-hogy minden egyszerre tenger pénzt emészt, hát maradjunk a régi állapot mellett”. A világítási kérdés tehát ilyenformán még azon előnyben is van, hogy semmiféle más kérdés miatt háttérbe nem szorul, és oly mű, melynek tervezetével érdemes foglalkozni, melyet nem kell évtizedeken át mint megoldhatatlant halogatni, csak önmagáért kell küzdenie azért, hogy minél „fenyesebb” diadalt arasson.

Első sorban ama kérdés állapítandó meg, mely világító nemhez forduljunk, melyiket

TÁRCZA.

Imádság.

Uram Jézus! esdve körünk,
 Hagyd el meg az eget értünk;
 Gyöngé hajónk súlyedőben,
 Drága kincsünk veszendőben;
 Színről-színre hadd lássuk orcád,
 Hadd siessünk még újra hozzád.

Tanítványod: idvességünk,
 Könyvben hagyta azt minékünk,
 Diadald példád megszünteté,
 A jó véred pecsételé;
 Becse nő az év-ezredekekkel,
 Mind hiában! könyved ma nem kell.

Oh! j r közénk élő szóval,
 A velőket oszlatóval,
 Vezesd szívünk mozdulását,
 Hogy megújult földet lass itt,
 Célját a gyűlölet ne erje,
 Szeretetet plántalj helyere.

És kik a te templomodnak
 Tornáczain tolakodnak:

Képmutatók, pénz-sóvárok,
 Lelketlen lelekkufarok,
 Ne törd az alszenteskedőket,
 Korbácsoddal kergesd ki őket.

Ma is van, oh! Uram Jézus,
 Köztünk sok Judás, Pilátus:
 Munkádat vidd hamar végbe,
 Aztán szállj vissza az égbe,
 Mert hogy sorsod nem lesz-e nálok
 Mi rég volt, jót azért nem állok.

Ismét itt a tavasz.

(Horatius Lib. IV. Carm. 7.)
 Fordította: Manassé.

Elovdott a hó, zöld gyeponja be már a határt;
 Zöldül a lomb a fikon;
 Változik alakja a földrek s az apadó folyók
 Már partjaik közt folynak.

A Gratia a Nymphákkal és két nővérével mez
 Nélkül lejt körtánczát.
 Örökké, tartó léte ne remélj, int az óra, az
 Év, mely napod fogyasztja.

A telet az enyhe Zephyr, a tavaszt a veszendő
 Nyár heve őrzi tova;
 S alig árasztja gyümölcseit a kedves, gazdag ősz,
 Ujra itt a renyhe tél.

A hold nő, fogy s megújul, de ha mi oda leszállunk,
 A hol pihen Aeneas,
 A hol a gazdag Tullus Ancussal együtt alszanak,
 Sir pora s árnyék leszünk.

Ki tudja, vajjon adnak-e a mai naphoz még az
 Istenek több napot is?...
 Csak az kerüli ki a kincs-sóvár utód kezeit,
 Mit magadra elköltesz.

Mert ha egyszer elhunysz, s ünnepélyes ítéletet mond
 Feletted Minos-bíró,
 Nem támszt föl téged, Torquatus, sem ékeszszólásod,
 Sem úri származásod.

Hiszen Diána sem szabadíthatja meg Oronstól
 Szerény Hyppolytusát,
 S Theseus sem szaggathatja le Pirithousáról
 A léthei láncokat...

Nóta a németről.

(Régi kurucz módra.)

Lássátok, most is a régi a német,
 A magyart s hazáját hogyan enné meg!
 Szőröstül, bőrostül fellakmározna,
 Még ekes nyelvünket is feláldozná!
 A mi volt, ma is az, német a német,
 — Egymást enné meg!

válaszszuk a sok közül? mire az első általános első felelet az: válaszszuk azt, mely mint modern, gyakorlatilag teljesen bevált jó világító eszköz egyszersmind leggazdaságosabb.

Legolcsóbb s legelterjedtebb és már régen teljesen bevált világítás a gáz és villam; ritkább az acetylen, mely utóbbi sok előnye mellett nem tudott nagyobb tért hódítani.

A legelterjedtebb, mert legrégebb, általában a gáz, melyet a kőszénnek elégetése (száraz destillációja) útján kellő tisztítás és lehűtés útján nyernek. E világítás különösen az utolsó években az Auer izzófény feltalálása óta és a légszesz világításnak ily módon tökéletesítése folytán nem remélt felüldülést és óriási elterjedést mutat.

Aránylag fiatal világító mód az acetylen-gáz, amely gyönyörű fénye, aránylagos olcsósága mellett sem tudott kellő tért hódítani; aminek kétségtelenül főoka, hogy a nagy iparüzemek mellett igen sok kis iparág is foglalkozott ily acetylen-gáz berendezésekkel, mindennemű és szabadalmazott című készülékek készítésével, amelyek ezen gáz kémiai és fizikai tulajdonságainak és körülményeinek ismerete nélkül egyáltalában nem felelnek meg modern világító eszköznek; másrészt ugyanezen ok folytán volt a kezelés is olyan hiányos, hogy ama számos és még most is előforduló szerencsétlenségek, a megbízhatatlanság, a veszélyesség hírébe juttattak, mely jellegéből és rossz híréből nem tudott még kivergődni.

Korban a kettő között áll a villamvilágítás, melyről elmondhatjuk, hogy a tért különösen a jövőre mindkettőtől csaknem teljesen elhódítja; mivel minden tekintetben, tehát ugy a köz-, valamint a magánvilágításnál a kényelem és biztosság, tisztaság és jószág, szépség, egészség, — mert a levegőt nem rontja úgy mint a gáz, — és gazdaságosság tekintetében összpontosított igényeknek e világító mód felel meg leginkább. A villamvilágítás oly fölényben áll a többi világító megoldások felett, hogy újabb időben mindenkor győztesen került ki közülök. Oly városoknál, hol bármely világítási megoldással lehet pályázni, vagy nem akad gáz és acetylene pályázó, vagy kevés, ellenben a villamos berendezésre mindenkor több első-

Nem elég, a marháknak nyelvése váltig,
Nem elég, a buzánk övé egy szálig.
Még ékes nyelvünkre is szörnyű éhes,
Szoktatna minket a német beszédhez!
A mi volt, ma is az, német a német,
— Egymást enné meg!

A magyar szabadság osztráknak préda,
Erkölcset tolja ránk, akármilyen czéda;
Ellenünk zudítja testvéreinket,
Nem vesz kutyába se, magyarok, minket!
A mi volt, ma is az, német a német,
— Egymást enné meg!

Jaj, mi lesz belőlünk, ha ez így megyen!
Vesd meg hát, nemzetem, ami idegen!
Beszéded, erkölcsöd, színházad, tánczod,
Vessen le idegen, csúf német lánczot,
A mi volt, ma is az, német a német!
— Egymást enné meg!

Magyarom, magyarom, vaksággal vertek,
A német sógort be rosszul ismerted!
Nyisd ki a szemedet, zárd be a szivedet,
Huzd ki a kardodat, üsd az ellenedet!
A mi volt, ma is az, német a német,
— Egymást enné meg!

rendű czég ajánkozik. E jelenség abban leli magyarázatát, hogy a villamvilágítási berendezés minden tekintetben minden igényeknek megfelelő, a mellett a legolcsóbb berendezés, melylyel különösen nagyott terjedelmű városoknál nagyon is számolni kell. És minthogy a telep és a közvilágítás első berendezése amugy is jelentékenyebb áldozatot igényel a városok közönségétől; ezért készséggel választjuk az olcsóbb és teljesen bevált, kipróbált villamos világítást. Kísérletezésről már régen nem lehet e téren szó; mert hazánk számos nagy és kis városa világít kizárólag villammal; sőt külföldi nagy világvárosok; mint München közvilágítása is kizárólag ebből áll.

Ott tehát, hol még modern, a város egész területét felölölő köz- és magánvilágító berendezés nincsen, ott a villam a győztes.

Habár tagadhatatlan, hogy a villamvilágítás néhány százalékkal drágább, de másrészt takarékoskodni is vele lehet legjobban; amennyiben nem szükséges minden helyiségbe a normal 16 gyertyafényű lángokat berendezni, hanem teljesen elegendők a mellékhelyiségekbe 5 gyertyafényűek is.

További előnye, hogy a villamosság ipari célokra hajtóerő gyanánt rendkívül czélszerűen felhasználható. A villamos motor ma oly elterjedt, olyan olcsó (berendezési ára, üzeme), kezelése oly egyszerű, hogy semmiféle más motor vele nem versenyezhet. Kezelése, fentartása oly egyszerű, hogy szak-képzettség (gépész vizsga) hozzá nem is szükséges.

Fontos és lényeges része a kérdés helyes megoldásának, hogy házilag vagy concessió útján létesítsék-e a városok e művet? Erre is a legjobb feleletet a gyakorlati tapasztalatok adják meg.

A városok ama elhatározása, mely szerint a villamművet házilag építik és kezelik, abban a tapasztalatban rejlik, hogy egy villam világítási telep jó kezelés mellett, még az olcsó 6—7 filléres árak mellett is igen számottevő jövedelemforráshoz juttatja a városokat. A házi kezelésben épült villamos telepek már az első üzemi évre is aktív érleletet ígérnek. Így a nagybecskereki 40,000, a temesvári 70,000 korona évi tiszta nyereséget produkál.

Hogy a villamvilágítás nem rossz üzlet, mutatja az, hogy a concessióért is mindenütt több czég versenyez, a mely nyereséget a városok a házi kezelés útján önmaguknak biztosíthatják.

A városok amugy is folyton újabb és újabb jövedelmi források után kutatnak, a melyet egy czélszerűen épített és jól kezelt villam-művel könnyen elérhetnek, a nélkül, hogy ez a polgároknak újabb terheket róna; melylyel egy biztos jövedelmi forráshoz juthatnak a városok.

A múlt évben 25 villamos telep létesült. Ezen 25 telep közül csak öt létesült vállalati uton, míg 19 elektromos művel maga a város a vállalkozó.

Ellenben egyetlen gázgyár sem épült a múlt évben Magyarországon s az ez évi tervezések között sincs erre vonatkozó terv. Ugy látszik, hogy a gázgyárak korszaka végleg letűnt Magyarországon.

A vidéki városok ama folyton erősülő törekvésének, hogy a közvilágítási kérdés a legmodernebbül s a messze jövő igényeit is kielégítő elektromossággal oldassék meg, a következő körülményben rejlik magyarázata.

Vidéki városaink vezető körei abban a hitben éltek eddig, sőt sok helyütt még ma is, hogy a villamos telepek jövedelmezősége

kétes és a villamos világítás (izzólámpákka!) nem alkalmas a közvilágításra, a magánvilágítás céljaira pedig — bár számtalan szempontból ideális — igen drága.

A jövedelmezőség iránt fennállott aggodalmat már eloszlatták azok az eredmények, melyeket a jól megépített s műszakilag és kereskedelmileg czéltudatosan vezetett városi telepek felmutatnak. Az ily telepek évi mérlegei a legvilágosabban bizonyítják, hogy a villamos világítás nemcsak hogy áldozatot nem ró a városra, hanem ellenkezőleg tiszta nyereséget hoz számára.

Vannak ugyan arra is példák, hogy egyik-másik helyen főleg a régebbi telepeknél, vesztességgel zárul a mérleg, de mint kimutattattott, ennek oka abban rejlik, hogy a tervek kellő szakértelem nélkül készültek, a műszaki és kereskedelmi vezetésben pedig hiányzott a kellő rátermettség. Olcsó, de megbízhatatlan czégekkel építették s hozzá nem értő emberekkel kezeltették a villamos telepeket, a mi nek aztán villamos pótdók neve alatt a közönség látta kárát.

Az újabbban épült s jövedelemmel járó városi villamos telepek legjobb bizonyítékai az eddigi sikertelenség okainak s éppen ez a tapasztalat döntötte meg az uralkodó téves fel fogásokat.

Előfordul azon eset is, hogy a városok félnek a bizonytalan jövőtől és inkább pártolják a biztos, de drágább megoldást (concessió), mint a bizonytalan olcsóbbat (házi kezelés).

Ezen esetben a nagy tapasztalatokkal rendelkező czégek — így történt Nagyváradon, most Veszprémben is — megnyugtatóul anyagi garancia mellett kötelezik magukat, hogy a telepet a városnak felépítik, azonnal bérbe veszik néhány évre és a városnak bizonyos fix de előnyös ár mellett adják a közvilágítást, és a mellett a magánvilágításhoz is az áramot előre megállapított mérsékelt 6—7 filléres áron adják.

Ez ajánlat nemcsak hogy épen pillanatilag szolgál megnyugtatóul, hanem egyszersmind átsegíti az első éveken a kezdet nehézségein.

A vállalat pedig saját érdekében rendkívül élénk agitációt fejt ki a villamosság terjesztése érdekében; és a város néhány év múlva egy műszakilag és kereskedelmileg teljesen bevezetett, biztos üzletet vesz át.

Az elektromos világítás drága voltáról hallható panaszok tényleg indokoltak, s e tekintetben valóban lelketlen megsarcolásnak van kitéve egyes városok közönsége.

Nem egy városban 9—10, sőt 15 fillér az áram egységára, s ezen kívül még külön óradíjat is szednek, a mi tekintetbe véve egyes városok újabb árszabásait, a hol 6, 7, 8 fillér az egységár, valóban túlzottan drágának mondható.

Az a körülmény, hogy a 6 filléres egységár mellett is jövedelmező a villamos vállalat, kötelességévé teszi városainknak, hogy ne engedélyezzenek s ne szedjenek ennél magasabb árakat.

A 6 filléres alapár mellett pedig a villamos világítás alig kerül többbe a kőolajnál, s ha van is 10—15% különbség a villany terhére, a közönség ezt panasz nélkül szívesen fizeti.

A villamos telep pedig, mint vállalat a kis haszon és nagy forgalom elve alapján tisztességes polgári hasznat érhet el.

Ezek a tanulságok magyarázzák meg, hogy városaink egész sora létesít villamos telepeket, melyeknek a köz- és magánvilágítás ellátása mellett városfejlesztési és iparfejlesztési szempontból is korszakalkotó jelentősége van minden város jövőjére nézve.

Vegyes hírek.

— **Lapunk olvasóinak boldog és kellemes húsvéti ünnepeket kívánunk!**

— **Krisztus Urunk mikor született és mikor halt meg?** Beke Antal, az erdélyi róm. kath. székesegyház nagy tudományú kanonokja „Időrendi adatok az Űdvözítőről” czim alatt egy úgy történelmi, mint kortani tekintetben, gazdag tudásra valló jeles munkát írt, mely most jelenvén meg, a húsvéti ünnepek alkalmából kiváló figyelemre és elismerésre számíthat. A legpontosabb számítás alapján mutatja ki, hogy Krisztus Urunk Róma építése után 749-ik év december 25-én, vasárnapon született és Róma építése után 783. évnek április 7-ik napján, pénteken halt meg. Szent Péter és Pál példájára Rómában a feltámadás ünnepét a tavaszi éj-napegyenlőség után és a Nizán hó 14-ik napja — pascha ünnepe — után (mely a holdtöltével a folyó évben márczius 29-re esik), az első következő vasárnapon tartották, biztosan azért a történelmi valóságért, hogy Krisztus feltámadása így történt. A legmelegebben ajánljuk Beke kanonok kitűnő művét olvasóink figyelmébe.

— **Unitárius istentisztelet.** Húsvét másodnapján, a leányiskola egyik tantermében, urvasora osztással istentiszteletet tart Gál Miklós torockószentgyörgyi unitárius lelkész.

— **Lányi Lajos** városunkba nem rég költözött kereskedő neje, Kazacsay Vilma, 42 éves korában f. hó 28-án férje, hat apró gyermeke és nagyszámu rokonai szomorúságára jobblétre szenderült. Temetése nagy részvét mellett folyt le.

— **A vizaknai gyógyfürdőhöz** kincstári fürdő-orvossá a földmívelésügyi m. kir. miniszter dr. Balika Ferenczet nevezte ki.

— **Havi statisztika.** Márczius hónapban városunkban 20 születés, 3 házasság és 25 halálozás volt. Az év első negyedében bejegyeztetett 65 születési, 13 házassági és 67 halálozási eset. A halálozások száma tehát mindenképpen túlhaladja a születések számát.

— **A vasuti állomás kibővítését** tervezik az államvasutak. A kibővítés egyelőre még csak a pályaudvarra szorítkozik s a pályaudvart egyrészt a vashíd felé, másrészt a Váradi-kert felé fogják legközelebb kibővíteni.

— **Gyermeknapok.** Az Országos Gyermekvédő Liga április 2- és 3-án városunkban is gyermeknapot tart az elhagyott gyermekek megmentésére. Városunk jószívű kereskedői vállalkoztak arra, hogy a liga plakátját kiteszik; ezek szerda óta már a kirakatokban láthatók és kötelezték magukat igen sokan arra, hogy ezen a két napon bevételük 2—3%-át a szent célra átengedik. Az elhagyott gyermek a társadalom bűne. Az elzúllott gyermek a társadalom veszedelme. Megmentésük emberi kötelesség. Milliók kellenek és mi csak filléreket kérünk. Adakozzunk tehát, mi kik a húsvéti örömmel bételtünk az elhagyott gyermekek megmentésére. Vásároljunk tömegesen a gyermeknapokon azon kereskedőknél, kiknél a gyermeknapokat hirdető plakát látható.

— **A romániai lázadás** egyre terjed. Most már nemcsak a zsidókat üldözik; nemcsak egyes nagybirtokosokat fosztogatnak és öldökölnek; hanem egész községeket és városokat megtámadnak, felgyujtanak; emberélet és vagyon ellen a legvadabbul garázdálkodnak. Az ellenük kivonult katonasággal valóságos csatákat vívnak. Zsidók és bojárak tömegesen menekülnek át a magyar határon.

— **Az országgyűlési képviselő** választók névjegyzékének 1908. évre érvényes kiigazítása április 4. és 5-diken csütörtökön és pénteken fog megtörténni a városi pénztár helyiségeiben, mire a közönséget újból figyelmeztetjük.

— **A szalmafonó tanfolyam,** a mint értesültünk, április közepén nyílik meg. A kik a névjegyzék felküldése után jelentkeztek és április 1-én leendő jelentkezésre utasítottak, azok most április 1-én okvetlenül jelentkezzenek, mert különben a tanfolyamon részt nem vehetnek.

— **Harcz a szakácsnék ellen.** Nagybecskerek városában érdekes ujtást terveznek és valószínűleg a legközelebbi időn belül. Ez az ujtás, ha beválik, alkalmas lesz arra, hogy a cselédmizériáktól nyaggyatott polgári családokat a háztartás egészen újszerű és olcsóbb alapjaira vezesse. A nagybecskereki mottó ez: Le a szakácsnékkel, akik méregdrágák, de főzni nem tudnak. A terv egy közös háztartás létrehozása, a mely csekély összeg ellenében ebéddel és vacsorával látná el a családokat. Dr. Nagy Dezső ügyvéd kezdeményezésére mozgalom indult meg, amelynek célja, hogy a város középpontjában, valamelyik forgalmas helyen, közös konyhát bérelnek, amelyen negyven-ötven család számára főznek. A családok hatvan koronát fizetnek be havonként, s ennek az összegnek ellenében ebéddel és vacsorát kapnának. Az étlap megállapításáról, a bevásárlásokról és minden egyéb szükséges teendőkről egy választmány gondoskodnék, amelynek élén, természetesen, az illető családok hölgytagjai állnának. Így a családoknak sem szakácsnét, sem szobalányt nem kell tartaniok, legföljebb egy takarítónőt, aki a megcsökkent házi munkát elvégzi és az ebédért, vacsoráért elmegy, mert minden családnak magának kell gondoskodnia az étel házhoz szállításáról.

— **Irigy hölgyek** nem árulják el egymásnak, hogy a legjobb és a legbiztosabb szépítőszert a Balassa-féle Ugorkatej, mely még a legérzékenyebb bőrnek sem ártalmas, de az arcot 3—4 nap alatt fehériti, ifjítja. Üvegje 2 kor. a gyógyszerárakban. Utánzatoktól óvakodjunk. Főelárusító: Balassa „Abázia drogériája” Budapest, Andrassy-út 47.

— **Sápkóros fiatal leányok** használják fejlődési korban a Kriegner-féle tokaji china vashort, mely erősít, az etvágyat növeli, a vért szaporítja és tisztítja. Üvegje 3 kor. 20 fillér a gyógyszerárakban. Főraktár: Korona gyógyszerár, Budapest, VIII., Kálvin-ter.

— **Páratlan hódítás.** Alig pár hete, hogy végigjárta a sajtót a hír, hogy a győri „Kosmos”-laboratorium Hoppa név alatt egy teljesen új szépítőszert hozott forgalomba s máris óriási elterjedtségéről adhatunk hírt. Mindentűt csak a dicséret legnagyobb hang-

ján nyilatkoznak erről a bámulatos hatású, teljesen ártalmatlan szerről, melyet hölgyolvasóink különös figyelmébe ajánlunk. Bővebbet mond a laboratoriumnak lapunk mai számában megjelent hirdetése.

Közgazdaság.

Sövények madárvédelemnek.

Minden nagyobb kert a szabadban, szőlő- és gyümölcskerteket nem deszkakerítéssel, hanem élő sövényekkel kellene körülvenni. Minden élő kerítés és még gondozatlan, közönséges sövények is mezők szegélyén, birtokok határolására stb-nek ültetve a földdarab, sőt az egész vidék szépítéséhez nagyban hozzájárulnak. Kiváló előnyök azonban az által értünk el, hogy az összes, de különösen az éneklő madaraknak az által jó otalmat nyújtunk, mert a madarak a sövényeket mindig szívesen keresik fel fészekrakásra, azokba befészkelnek és háborítatlanul szaporodnak. Mindenütt, hol az udvar, kert sűrű és csak kevésbé gondozott sövényvel van körülveve, ott örömet fogunk a madárdalban, madárcsicsergésben találni és a hasznos dalosokat, mint szívesen látott feregirtókat lakhelyünk közelében üdvözölhetni.

Legjobb sövénycsemeték 1. akác, 2. Gleditschia (lepényfa), 3. Maclura. Mind a három fajta tüskés és ezáltal betolakodók ellen védelmet nyújtanak. Igen jó és sokat dicsért a galagonya (Crataegus) de ez csakis északi vidékekre megbecsülésre méltó, éghajlatunk alá azonban nem alkalmas, mert itt a hernyók sok évben óriási módon pusztítanak, a galagonya pedig hernyókkal mindig teli, ugyszólván a kártékony férgek költőhelye.

Magas sövényeknek mezők, községek, dűlők határolására az összes faneműek igen alkalmasak és szépek: különösen akác, jávor, nyír, kőris, tölgy, eper, nyárfa, hárs, javor, szil stb. Igen szépek és folytonzók a fenyőfélék és tobozok, a legjobb azonban a boróka és Thuja (életfa), mivel ezeknek növése nem igen magas, de rendkívül sűrű.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részv. társ.

A Scott-féle Emulsió

minőségében mindig egyforma mert előállításához mindig a pénzzel, ügyességgel és gondnal megszerezhető legjobb anyagok használtak. A Scott-féle Emulsió készítésénél kizárólag a legfinomabb norvégiai gyógycsukamájolaj lesz feldolgozva és így a többi alkatrész is mindig csak elsőrendű minőségű. Ennek tulajdonítható, hogy a Scott-féle Emulsió rendkívül táp- és gyógyerejét az orvos urak is méltatják s ez gyermekeknek és felnőtteknek, valamint a gyöngeség minden elképzelhető eseteiben mint kitűnő tápszer oly gyakran rendeltek. A Scott-féle Emulsió hatásának erejében messze felülmúlja a közönséges csukamájolajat.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátan nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

SCOTT-féle EMULSIÓ

Kapható minden gyógyszerárban.

≡ Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér. ≡

A nagyérdemű közönséget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermekdivatáru kereskedő,

hogymielőtt tavaszi szükségletét bárhol is beszerezné, előbb főtér 4-ik szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő időnyre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, szíveskedjék meglátogatni.

Használhatatlan rézedény
 ócska rézet vesz akármilyen mennyiségben *kilónként 2 koronáért*
PAULINI REZSŐ rézműves
 Nagyenyed, Szentkirály-utca 14. sz. a.

Ugyanitt mindennemű tartós rézedények, üstök, üstházak stb. rézaruk kaphatók; és javítások olcsón és pontosan elkészítetnek.

Ez a KERET SZÜK

ahhoz, hogy a Hoppa angol teint regulator meszesítő gyors szelítő hatású esetelbessük, de ez felesleges is, minck szaportani a szót,

H tények beszélnek H

O vegyének a t. hőlgyek 2 kor. 50 filléért **O**
P Heppát és a szepő, májfoltt, bőrvörösség, **P**
 mitesser, pürösös, pattanás és mas arezt- **P**
 tátlanság esodátatos elünése minden szonál **P**
 szében bizonyítja, hogy a Hoppa minden **P**
 mást feleslegessé tesz, egymaga pótol kremet, **A**
 szappant, pudert, Puhítja, ifjítja, finomítja és **A**
 fehénti az arcot, kezet, nyakat, vállat.

HOPPA angol teint regulator **HOPPA**
 fóráktára: **KAISER VILÓ OS és TSA**
 drogeriája

Győr, Batoss-ut 1. Kapható: gyógyszatárakban és drogeriákban.

La Fleurette Anti nicotin
 250

Óriási eredmény! „Antinicotin” cigarettá-hüvely = cigarettá szekrényben.

Ha fáj a feje,
 ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **MIGRAIN** - Paszillát.

Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

mely 5 perc alatt mindenféle természetű ideges fejfájást, még ha krenikus is megszüntet. Felülül minden eddig ismert szert Hatása bámulatos, még a leghevesebb fejfájással is.

Főrak- **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispest,**
 Rákóczi-utca 22.
 Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

A NAGYSZEBEN
ÁLTALNÁOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölesönöket, félévi (töket és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

A. 4^{3/4}% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 30000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 26 K. 11 f.

B. 5% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 20.000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 27 K. 16 f.

C. 5^{1/4}% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.
 a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.
 b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 80 f.

D. 5^{3/4}% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.
 a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.
 b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
 c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.

E. 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
 a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
 b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
 c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
 d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.

Az A. alatti kölcsönök csak földbirtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adhatók; valamennyi kölcsön — az egyszerűs mindenkorra 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területéről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

LEOPOLD GYULA hirdetőirodája által Budapest, Erzsébet-körút 41.

Requiny-féle római vértisztító-szőrp
 páratlan szer minden bőrbajnál, bujakórnál. Vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító.
 Nagy üveg 3 kor. 3 üveget 8 kor. utánvétellel küld.
 REQUINY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kál-6 Kerepesi ut 24.
 A híres RÁKÓCZI GYOMORKESERŐ egyedüli készítője.
 Érdekes prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI LENVÁZSON DAMAST.
 áruk csak akkor valódiak, ha ezen védjeggyel vannak ellátva.

VÉRSEGENYSÉG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGESÉG
 gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**
 Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.
 Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszatárakban. Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvin-tér.

TUDÓBAJOSOKNAK
 és mindenkinak, aki köhög, rekedt, páratlan szolgálatot tesz a

Halapi-féle hársfamezszőrp
 Mintáüveget 8 koronáért küld
APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR
 BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.

PLATSCHEK VILMOS
 ellismert legolcsóbb, legeszelidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
 Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

A világot bámulatba ejti a
Hammond
 írógép.
 Kizárólagos elárultók:
FARAGÓ TESTVÉREK
 Budapest, V., Arany János-u. 8.
 Kérjen mindenki prospektust!

BALASSA FÉLE UGORKATEJ
 Szepő, májfoltt, pattanás, mitesser, ráncok eltűnnek az arcról a valódi angol szépitőszerelemmel való bekenés által.
 Egy üveg ára 2 koronás.
 Hossz ugorokasappan 1 k. puder 1-20 K.
 Főzetékül: **BALASSA KORNÉL** Budapest, Andrásy-ut 47.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
SCHULLER FERENCZ
 újonnan berendezett elsőrangú éttermeiben Budapest, VI., Andrásy-ut 39.
 mert ott jó magyar konyha, valódi liszta borok és pontos kiszolgálás van.

KATZER
 részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/6 millió részvény-töke.
 Budapest, Ó-utca 42, 44 (szaját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.
 Katzer szörmeáról az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE NAGY
 VÁSÁROLJON CSAK **KISS-FÉLE**
SZERENCSE-SORSJEGYET
KISS KÁROLY és TÁRSA
 BUDAPEST KOSSUTH L. U. 13.

BABYMIRA-CRÉM
 legjobb szor kitések, ótvár, ráncok, feldörzsölt és kipállott bőr gyógyítására. Egyedüli készítő:
BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB
 5 doboz ára bérn. 8 K 20 f., 10 doboz 8 K 80 f.

A DREZDAI MOTORGYÁR
 részvény-társaság
 benzín-, gáz-, szivó-gáz-motorok és benzín lokomobilijai szakkörökben elismert legjobbak az összes gyártmányok között.
 Vezető-igazgató: **GELLÉRT IGNÁC és Tsa**
 Budapest, VI., Torda-körút 41.
 Prospektus ingyen.

Pacific
TOJÁS KÉSZÍTMÉNY
 tojás-sárgája helyett használható a süti és főzésnél.
NAGY MEGTAKARÍTÁS.
 Kapható minden főzészertáiban és drogeriákban. Készíti:
STROBENTZ TESTVÉREK. R. T.
 vegyészeti gyára, BUDAPEST.

„Zsorna”-féle NEPELEJTS védjeggyel férfi nyakkendő, kintánó magyar Ipari PÁRIS SZÁLLODA
 Szállodás: Simon Pál
 Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.
 100 szoba 2-20 K-tól felfelé, kiszolgálással és villanyvilágítással együtt. Fürdők, elegáns kávéház, étterem, Villamos vasúti megállóhely az egész pályaudvarok és hatók felé.

Sz. 496—1906.

Hirdetmény.

A Galacz községben felállítandó **csendőrörs-laktanya kincstári épületén** 915 koronával előirányzott föld-, kőmives-, ács- és asztalos-munka végzésére illetve darabáruk beszerzésére irányuló nyilvános írásbeli árlejtés fog tartatni **április hó 23-án** délelőtt a nagyenyedi csendőrségi laktanyában, mely árlejtésre vonatkozó felhívás a nagyenyedi, gyulafehérvári, magyarigeni és zalatnai csendőr-laktanyán, továbbá a nagyenyedi és gyulafehérvári város-házán, végül a zalatnai kincstári erdészeti hivatalnál, magyarigeni szolgabiro-ságnál s a zalatnai, galaczi, fenesi és magyarigeni község-házán kifüggesztve olvasható.

Nagyenyed, 1907. márczius hava.

57 2-2 **Csendőr-szárnyparancsnokság.**

Hegyi János
műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyosengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a ga daközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan aczélféjű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kívánság szerint átalakítok.

Szakmúmba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálók Beoses pártfogást kér

szíváló tisztelettel
HEGYI JÁNOS,
műlakatos és gépjavitó műhelye

12 26—104

Főtér 13. szám alatt
4 szoba, konyha, kamara, mellék-épületekkel
Szentgyörgy-naptól kezdve **kiadó.**
Értekezhetni
Bisztritsány Lajos
üzletében Nagyenyeden.

58 3-6

Legközelebbi húzásokra a legkedveltebb sorsjegyekből álló csoport vételét ajánljuk:

3 darab Erzsébet királyné sorsjegy

Huzás: márczius 1-én, július 1-én és november 1-én.

1 darab Józsv sorsjegy

Huzás: május 15-én és november 15-én.

1 darab Bazilika sorsjegy

Huzás: márczius 1-én és szeptember 1-én.

Legnagyobb főnyeremény **100.000 kor.** Évi összes nyereményei **427.300 kor.**

Ezen állandó értékkel bíró eredeti öt sorsjegy **40 havi 2 kor. 40 fill. részletfizetésre kapható**

ELFER és ADLER bank és váltóüzletében BUDAPEST V., FÜRDŐ-UTCZA 7. szám.

55 3-5

Alapított 1888. évben.

Az első részletnek postautalványon való beküldésénél a sorsjegyek számával ellátott részletet azonnali játekkjoggal szolgáltatjuk ki. Az első két részletnek egyszerre való beküldése esetén a harmadikat ingyen nyugtázzuk.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye. 215 43-104

100 KAT. HOLD.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió előkerítés csemete.
Sétalétrák • Diszceszerek • Rozsák.
Bogyogyümölcsök stb.

1/2 millió szőlőtvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISZOLGÁLAT FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

Budapesten az egyetlen független ellenzéki nagy napilap

AZ UJSÁG

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 28.— kor.

Félévre . . . . . 14.— „

Negyedévre . . . . . 7.— „

Egy hónapra . . . . . 2 40 „

Megrendelési cím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala,
Budapest, VII., Rákóczi-út 54.

2 szoba, konyha, kamara,
pincze stb. mellékhelyisé-
gekből álló

magánlakás

f. év április 24-től kiadó
Hid-utca I. sz. alatt.

Élőkerítés.

Gleditschia, élősvény.

Bármily talajban gyorsan fejlődik, sűrű, nagy töviseivel embernek és bármily állatnak ellentáll, kitart 70—80 évig, nevelhető oly sűrűn, hogy apró csirke, malacz stb. sem mehet át; ez a legelősebb örökös áthatlan kerítés. Főelőnye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető, mert a csemeték felásva jeges pinczében tartatnak. Ezer darab 12 korona, rendszeren ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítást minden rendeléshez adok. Akinek élőkerítés nem felel meg, szállíthatok **sodronyszövetet**, a legtekélyesebb gyártmányt, olcsón 100, 150 és 200 cm. széleset.

56 3—3

Szőlőlugas

minden háznak leg-
szebb díszé, egy gyű-
temény 8 fajból 20 tő,
egy tő 2—300 fűrtöt
terem.

Szőlőültvények

táblás ültetések és
hiányok pótlására, 60
elgkiválóbb bor- és
csemege-faj, szigo-
ruan válogatott, töké-
letes forradású és faj-
tisztá, duggyökerű
példányok.

Delaware

sima vessző, minden szál megfakad, csak az a
legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 hol-
dat ültettem, 35 hektót terem holdanként, bora
édes, erős, oltani, permetezni nem kell, és keze-
léséhez semmi tudomány sem kell, ezért ellensége
sok tudományos szőlőintéző.

Bővebb leírást és KÉPES ÁRJEGYZÉKET tanulsá-
gos tartalommal és mindenhez teljes tájékoztató-
val ingyen és bérmentve küld:

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos, Nagy-Kágya.
Levelezés minden nyelven.

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap: 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra,
Vásárol sorsjegyekre, jöhíteli pénzüzetek részvényeire,
Letétbe és elad értékpapírokat.
Idegen elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési
Váltókat díj mellett.
Betétet kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$ %, 6%, 6 $\frac{1}{4}$ % mellett, kereske-
delmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.
4 $\frac{1}{2}$ % kamattal mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

14 26—104

Valódi francia

színházi látcsövek

csekély havi

részletfizetésre!

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED

Budapest, VI., Eötvös-utca 32.

Látcső-árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kitünő minőségű és legnagyobb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-gyár Brassóban.

16 22—50

Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. szám.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.